

59 בא ללמדנו בסיפא שדמים הנשפכים לאמה אין נוהגים בהם דינים
60 אלו, ליפלוג וליתני בדיה - היה לו לתנא לשנות חילוק בדם
61 השיירים עצמם, וכך היה לו לומר, במה דברים אמורים שטעונים
62 כיבוס ומחשבה מפגלת והמעלה בחוץ חייב, בשפיכת שיירי דמים
63 הפנימיים, אבל בשפיכת שיירי דמים החיצוניים, פטור.
64 מתרצת הגמרא: היא מני - מי הוא התנא השונה ברייתא זו, הלא רבי
65 נחמיה היא, דאמר שאף שיירי הדם של קרבנות החיצוניות
66 שהקריבן בחוץ חייב עליהם כרת, ואילו היה נוקט בסיפא שפיכת
67 שיירים החיצוניים, לא מתני ליה תלתא פטורי לכהני תלתא חיוכי
68 - לא היה יכול לשנות שלשה פטורים כנגד שלשה החיובים
69 שברישא, שלדעתו גם השיירים של קרבנות החיצוניים חייב אם
70 מקריב מהם בחוץ, ואם כן, בשיירים החיצוניים לא היה יכול לשנות
71 אלא שני פטורים, שאין טעון כיבוס, ושאין מחשבה מועלת בהן,
72 ולכך עדיף לו לנקוט בסיפא דמים הנשפכים לאמה, כדי שיוכל
73 לשנות בהם כל שלשת הפטורים.
74 לעיל (ג) הוכיח רב פפא מן המשנה שדם של המתנות טעון כיבוס,
75 אך הגמרא דחתה זאת, עתה הגמרא חוזרת לקיים את ההוכחה:
76 רבינא אמר, מה שהגמרא הקשתה על רב פפא, שלדבריו יש לדייק
77 שגם דם העומד להישפך על היסוד טעון כיבוס, אינה קושיא, שמה
78 ששנינו במשנה שדם מן הקרן אינו טעון כיבוס, הכוונה לדם מן הקרן
79 ממש, ואכן דווקא הוא אינו טעון כיבוס, אבל דם העומד לינתן על
80 הקרנות טעון כיבוס, וכדברי רב פפא, אבל מה ששנינו שדם מן
81 היסוד אינו טעון כיבוס, אין הכוונה מדם שעל היסוד ממש, שיהא
82 אפשר לדייק ממנו שדם העומד להישפך אל היסוד טעון כיבוס, אלא
83 מן היסוד היינו מן הדם הראוי - שעומד להישפך ליסוד, ובהכרח
84 כך הוא, שהרי מן היסוד ממש אין צריך ללמדנו שאינו טעון כיבוס,
85 שאם דם שעל הקרן אינו טעון כיבוס, כל שכן בדם שעל היסוד, ואם
86 כן, היטב מוכיח רב פפא מן הרישא שדם של המתנות טעון כיבוס.
87 מקשה הגמרא: אמר ליה רב תחליפא בר גוא לרבינא, מנין לך
88 לפרש שהנאמר במשנה מן הקרן הכוונה על הקרן ממש, ומה
89 שהמשנה אומרת מן היסוד הכוונה לדם העומד להישפך על היסוד,
90 אימא אדי ואידי ראוי הוא - אמור שבין מן הקרן ובין מן היסוד,
91 הכוונה על דם העומד לינתן עליהם, ומשמיענו התנא שיש דם
92 העומד לינתן על הקרן שאינו טעון כיבוס, והיינו דם של מתנות
93 אחרונות שבחטאת, ושלא כהוכחת רב פפא.
94 מתרצת הגמרא: היא מני - מה קושיא היא זו, הרי אם תאמר שבין
95 בדם שעל הקרן ובין בדם שעל היסוד, הכוונה על דם העומד לינתן
96 עליהם, השקא - מעתה יש לתמוה, מאחר שבדם הראוי לקרן כבר
97 אמרת דלא טעון כיבוס, וכי בדם הראוי ליסוד מיבעיא - האם נצרך
98 ללמדנו שאינו טעון כיבוס, הרי כל שכן הוא, אם דם הראוי לקרן
99 אינו טעון כיבוס, כל שכן דם הראוי ליסוד, שכבר נגמרו כל מתנותיו,
100 שאינו טעון כיבוס, אלא בהכרח, מה שהמשנה אומרת מן הקרן
101 שאינו טעון כיבוס, היינו מן הקרן ממש, אבל דם הראוי לינתן על
102 הקרן שעדיין לא גמר מתנותיו, טעון כיבוס, ומה שהמשנה אומרת
103 מן היסוד שאינו טעון כיבוס, הכוונה מן הדם הראוי ליסוד, שגם
104 הוא אינו טעון כיבוס, והיטב הוכיח רב פפא שדם של המתנות טעון
105 כיבוס.
106 שנינו במשנה: כל הניתני על מזבח הפנימי בו אם חיסר אחת מן
107 המתנות לא כיפר. תנו רבנן בברייתא, לאחר שפירשה התורה את
108 עבודתו של פר העלם דבר של ציבור, נאמר בפסוק (ויקרא ד) ועשה
109 לפר באשר עשה לפר החטאת פן יעשה לו, שיעשה לפר העלם דבר
110 של ציבור כשם שעשה לפר החטאת של כהן המשיח הנאמר בפרשה
111 שלמעלה. שואלת הברייתא: מה בא ללמוד פסוק זה, הרי כל
112 עבודותיו של פר העלם דבר של ציבור נפדרשו אצלו ואין צריך
113 ללמוד אותם מפר כהן המשיח. משיבה הברייתא: כל הפסוק בא
114 לדרשה ונכתב כדי לבטל בהזאתו של פר העלם דבר של ציבור,
115 ולמד בזה שאם חיסר אחת מכל המתנות, לא עשה ולא כלום
116 והקרין פסול.

1 מוכיחה הגמרא שדם השיירים טעון כיבוס לפי רבי נחמיה: והתניא
2 - וכך שנינו בברייתא, דמים המעוניין שפיכה אל יסוד המזבח, כגון
3 שיירי דם חטאת, אם ניתו מהם על הבגד מעוניין ביבוס, ומחשבה
4 שחישב בשעת שפיכת השיירים על מנת לאכול את הבשר למחר,
5 מועלת בהן לפגל את הקרבן, והמעלה מהן משיירי הדם בחוץ
6 לעזרה, חייב משום הקרבת חוץ. ודמים הפסולים שנשפכו לאמה
7 של מים העוברת בעזרה, אם ניתו מהן על הבגד אין מעוניין ביבוס,
8 ואם בשעת שפיכתן לאמה חישב לאכול את בשרה למחר, אין
9 מחשבה מועלת בהן לפגל את הקרבן, והמעלה מהן בחוץ פטור,
10 שמתאר נפסל, אינו ראוי להקרבה בפנים, ואין חייבים על הקרבה
11 בחוץ אלא בדבר הראוי להקריבו בפנים. מסיימת הגמרא את
12 ההוכחה, שהרי מני - מי הוא התנא דשמיטת ליה דאמר שהמעלה
13 מהן - שהמקריב מדם השיירים בחוץ חייב, הלא רבי נחמיה היא,
14 והוא שנה ברייתא זו, וקאמר כאן עוד, שדם השיירים מעונין ביבוס,
15 הרי מכאן שדם השיירים טעון כיבוס לדעת רבי נחמיה.
16 תמחה הגמרא ומתוך כך דוחה את הראיה: וכי יתכן לומר שמחשבה
17 של פיגול בשעת שפיכת שיירים מועלת בהן לפגל את הקרבן,
18 והתניא בברייתא (לעיל ג), שרק מחשבת פיגול בשעת עבודה
19 שמעכבת את הכפרה מפגלת, יצאו - נתמעטו שפיכת דם השיירים,
20 והקמרת האימורין, שאין מעכבת את הכפרה, שאין מחשבה
21 מועלת בהן לפגל את הקרבן, וקשה מכאן על הברייתא שאומרת
22 שמחשבה מועלת בשפיכת השיירים. ומכח קושיא זו מסיקה הגמרא,
23 כי תניא הדיא - שמה ששנינו בברייתא שדמים הטעונים יסוד
24 מחשבה מועלת בהם, אין מדובר בדם השיירים, אלא בדם של
25 מתנות אחרונות שפחטאת, ואם כן, גם הדין שטעון כיבוס, הוא בדם
26 של המתנות, ואין להוכיח מהברייתא שדם השיירים טעון כיבוס.
27 מקשה הגמרא: אי הוי - אם הברייתא מדברת בדם של המתנות,
28 מדוע נאמר בברייתא דמים המעוניין יסוד, הרי לקרן אולי - על
29 קרנות המזבח נותנים אותם ולא על היסוד. מתרצת הגמרא: באמת
30 הברייתא מדברת בדם של המתנות, ואל תאמר דמים הטעונים
31 יסוד, אלא אמא דמים הניתענין יסוד, שמצות טעינת יסוד
32 עליהם, שלאחר מכן שופך את שייריהם אל היסוד.
33 מוסיפה הגמרא להקשות: וכי מחשבה של פיגול בשעת נתינת
34 השלש מתנות, האם מועלת בהן לפגל את הקרבן, והאמרת לעיל
35 (ג), שדם של מתנות אחרונות שבחטאת, לא שריא - אינן מתירות
36 את הבשר לאכילה, ולא מפגלא, שאם נתנם במחשבת פיגול, לא
37 נעשה הקרבן פיגול, ולא עיקלא לגוא - ואין להם תורת פסול
38 בכניסה לפנים, שאם הכניסם להיכל, לא נפסל משום חטאת שנכנס
39 דמה לפנים, שבכל הדברים הללו דין דם של מתנות האחרונות
40 הוא בסופן - כדין דם השיירים. הרי מבואר בברייתא, שדם של
41 המתנות אינן מפגלות את הקרבן, ואם כן, לא יתכן להעמיד את הדין
42 שמחשבה מועלת לפגל, בדם של מתנות.
43 אלא, חזרת בה הגמרא ממה שהעמידה את הברייתא בדם של
44 מתנות שבחטאת, ומבארת דבי תניא הדיא - שמה ששנינו שדמים
45 הטעונים יסוד מחשבה מועלת בהן, מדובר בדם השיירים, אמנם לא
46 בשיירי דם חטאות החיצוניות, אלא בשיירי דמים של החטאות
47 הפנימיים, והברייתא כדעת הסובר להלן (ב) ששפיכת דם השיירים
48 הפנימיים מעכבים את הכפרה, וכיון שכן, מחשבת פיגול בשפיכתן
49 מפגלת את הקרבן, ואם מקריב מהן בחוץ חייב, ואם הוזה מהן על
50 הבגד טעון כיבוס, אבל שיירי דם חטאות החיצוניות, מאחר שאינן
51 מעכבים את הכפרה אין מחשבה מועלת בהן ואינן טעונים כיבוס, ואם
52 כן, אין להוכיח מכאן שדם השיירים של חטאות החיצוניות טעון
53 כיבוס.
54 מקשה הגמרא: לפי דבריך שהעמדת את הברייתא בשפיכת שיירים
55 הפנימיים, הרי יש לדייק שדווקא בשיירי דמים הפנימיים נוהגים
56 דינים אלו, שטעונין כיבוס, ומחשבה מועלת, והמעלה בחוץ חייב,
57 אבל בשיירי דמים של חטאות החיצוניים, מאי, פטור, כלומר
58 ששלשת דינים אלו אינם נוהגים בהם, אם כן, ארתגני - בעוד שהתנא

המשך ביאור למס' זבחים ליום ראשון עמ' א

1 ממשיכה הברייתא לדרן: מפסוק זה **אין לי** - איני יודע לרבות שיעכבו
 2 את כפרת הקרבן **אלא מתן שבע** - שבע המתנות שעל הפרוכת,
 3 מאחר שצמיט שהזאות אלו **מַעֲבֹת בְּכָל מְקוֹם**, ואם כן דין הוא
 4 שיעכבו גם כאן, אבל **מתן ארבע** שצריך ליתן על הקרנות, שאינם
 5 מעכבים בחטאת החיצונה, **מניין** שבמזבח הפנימי גם הם מעכבים
 6 את הכפרה, **תלמוד לומר לכן יעשה לו**, חזר וכפל, ומכין שאינו

7 נצרך ללמדנו על שבע המתנות, בהכרח שבא לרבות את ארבע
 8 המתנות שאף הם מעכבים את הכפרה.
 9 ממשיכה הברייתא לדרוש את הפסוק: תיבת **לפר**, זה בא לרבות
 10 **פר יום הקפורים**, שבא הכתוב להקישו ולהשוותו לפר העלם דבר
 11 של צבור.

24 לו, ודומים יותר לפר העלם דבר של ציבור שגם הוא מכפר על חטא
 25 הידוע לו, ומוציא – וממעט אני את אלו – שעירי רגלים וראשי
 26 חדשים, שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה – שאין באים לכפר
 27 על חטא הידוע לו, ואינם דומים בזה לפר העלם דבר של ציבור.
 28 ממשיכה הברייתא לבאר: מה שנאמר 'וכפר' שמשמעו שנתכפר
 29 להם מכל מקום, בא ללמד שאף על פי שלא קמך – שלא סמכו
 30 הזקנים את ידיהם על פר העלם דבר של ציבור נתכפר להם בדיעבד,
 31 שהסמיכה אינה מעכבת את הכפרה. וממה שנאמר 'ונסלח', למדים
 32 שאף על פי שלא נתן השירים אל יסוד המזבח החיצון נתכפר להם
 33 בדיעבד, ששפיכת השירים אינה מעכבת את הכפרה.
 34 שואלת הברייתא: ומה ראית לרבות מתבית 'החטאת' את אלו –
 35 המלמד שמעבב הדינים האמורים בו בא לפסול בהזאות, שאם
 36 חיסר אחת מהזאותיו שהקרבן פסול, והפסוק 'וכפר ונסלח'
 37 המלמד שנתכפר מכל מקום בא להקשיר בסמיכה ושירים, שאם
 38 לא עשה סמיכה ולא שפך השירים אל היסוד שהקרבן כשר,
 39 שמא בא הכתוב ללמד להיפך מזה, שאם חיסר אחת מהזאותיו
 40 הקרבן כשר, ואם חיסר מצות סמיכה או מצות שפיכת שירים
 41 הקרבן פסול.
 42 משיבה הברייתא: אמרת, הטעם שפסול אני בהזאות הוא משום
 43 שמצינו שמעבבות ככל מקום, ומסתבר לומר שגם כאן הם
 44 מעכבות, ומקשיר אני בסמיכה ושירים, כיון שמצינו שאין מעבבות
 45 ככל מקום, ולכן מסתבר לומר שגם כאן אינם מעכבות.

1 ממשיכה הברייתא לבאר: מה שנאמר 'כאשר עשה לפר' זה בא
 2 לרבות פר בהן המשחה, שלא נכפלו אצלו מתנותיו, ולכך בא הכתוב
 3 כאן להקישו לפר העלם דבר של ציבור כדי ללמוד ממנו שמתנותיו
 4 מעכבות.
 5 מוסיפה הברייתא לבאר: תיבת 'החטאת' באה לרבות חטאות אחרות
 6 של ציבור, שגם הם יהיו כפר העלם דבר של ציבור, ואלו שעירי
 7 עבודת כוכבים שלא נתפרשו הלכותיו במקומו (במדבר טו כב-כו), ובא
 8 הכתוב כאן ללמד שיהא דינם כפר העלם דבר של ציבור שטעונים
 9 הזאה על הפרוכת ועל המזבח הפנימי ושיהיו נשרפים חוץ לשלש
 10 מחנות. דנה הברייתא: כיון שהפסוק מרבה שאר חטאות של ציבור,
 11 יבול הייתי לומר, שאני מרבה את כל החטאות של ציבור, ואף
 12 שעירי הרגלים ושעירי ראשי החדשים יהיו כחטאות פנימיות
 13 שצריכים הזאה בפנים ההיכל ויהיו נשרפים, תלמוד לומר 'כן יעשה
 14 לו', ותיבת 'לו' מיעוט הוא, שמשמעה זוה, לפר העלם דבר, ולא
 15 לאחר, ונתמעטו בזה שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים שאין דינם
 16 כחטאות פנימיות.
 17 שואלת הברייתא: ומה ראית לרבות מתבית 'החטאת' את אלו –
 18 שעירי עבודת כוכבים, ולהוציא – ולמעט מתבית 'לו' את אלו –
 19 שעירי הרגלים ושעירי ראשי החדשים, מדוע לא נאמר להיפך,
 20 שהפסוק בא לרבות שעירי רגלים וראשי חדשים, ולמעט שעירי
 21 עבודת כוכבים. משיבה הברייתא: אחר שריבה הכתוב ומיעט
 22 הכתוב, מסתבר לומר שמרבה אני את אלו – שעירי עבודת כוכבים,
 23 שמכפרין על עבירת מצוה ידועה – שבאים לכפר על חטא הידוע

אגרות קודש

ב"ה, י"ז טבת, תשי"ז
 ברוקלין.
 שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממוצש"ק, אתחיל מסיומו במכתבו שנפל בעצבות ר"ל. ובודאי למותר לעוררו על כל המדובר בספר תניא קדישא בשלילת הענין, ואף שכותב כמה סיבות להנ"ל הענין האמיתי בזה הוא שזהו מתחבולות היצר, ולכך צריך להלחם נגד זה בכל אופנים המתאימים...

במ"ש שבמכתביו מודיע על כמה דברים לא טובים ודואג אם לכתבם או לא. - מובן שהעדר ההודעה מהמצב עלולה להרע עוד יותר המצב, וכמבוא פתגם החכם, שידיעת המחלה חצי רפואה, ותמיהתי גם על הספק בזה.

והנה לאחרי כל החסרונות והגרעון שע"י העדר הפעולות וכיו"ב, ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שהזיבורית שלנו טובה מהעידית שלהם. שזה צריך לעודד את כאו"א מאנ"ש שאף שהאתמול והיום אין המצב כדבעי כלל, הנה נשען על פתגם האמור, שתוכנו שיכולת הכי גדולה ניתנה לכל אחד והובטחנו שבל ידח ממנו נדח, הרי בשעתא חדא וברגעא חדא יש ביכולת כל אחד להתהפך מן הקצה אל הקצה ועי"ז גם לשנות את המצב לטובה מן הקצה אל הקצה.

פשוט שאין יוצאים ידי חובה במחשבה זו גרידא והמעשה הוא העיקר, ובתקופתנו שקול כנגד כולם (עיי' אגרת הקדש סי' ט) אבל אפילו ההתבוננות בעצמה שוללת גם נתינת מקום לעצבות.

בודאי קבל מכתבי מענה על מכתבו הקודם ויענה עליו וגם על מכתב זה בפרטיות הדרושה.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש מתוך בריאות ושמחה.